

Vergilius: Aeneis II. 250-260.

Vertitur interea caelum et ruit Oceano nox
involvens umbra magna terramque polumque
Myrmidonumque dolos; fusi per moenia Teucrici
conticuere; sopor fessos complectitur artus.
Et iam Argiva phalanx instructis navibus ibat
a Tenedo tacitae per amica silentia lunae
litora nota petens, flammas cum regia puppis
extulerat, fatisque deum defensus iniquis
inclusos utero Danaos et pinea furtim
laxat claustra Sinon. Illos patefactus ad auras
reddit equus laetique cavo se robore promunt.

1. az igekötő hatása a jelentés alakulására

struo 3 struxi structum = építeni
Milyen igekötővel jelentheti ezt?

elébe épít, elzár	con
összerak, felhalmoz	de
lebont, szétrombol	in
felhalmoz, megrak, felépít	ex
beleépít, rendez, oktat	ob

2. Hogyan élnek tovább a mai magyar szóhasználatban a következő latin igék?

construo, instruo, destruo, obstruo

3. Szóbokor gyűjtése: milyen a verto 3 igével rokon szavakat találsz a szótárban?
(a teljesség igénye nélkül példák)

verso 1	forgat
versor 1	forog
versabilis 2	mozgékony
versabundus 3	állandóan mozgó
versatilis 2	forgatható
versura	kölsön
versus	fordítás, vonal, sor
versutus 3	ravasz
versutia	ravaszság
vertex	örvény, vminek a teteje

verticalis 2	függőleges
vertigo	forgás
versicolor	színpompás
versipellis	alakváltó (farkasember)
versicapillus 3	őszülő

4. Mi mindent jelenthet az in- képző?

claudio – includo

aequus – iniquus

Válogasd két csoportba a következő in- képzős szavakat!

inimicus, inspicio, indoctus, inductus, incultus, incurro, incontinens

5. képen ábrázolt tárgyak, jelenségek megnevezése

6. Melyik latin szóból származik, és hogy szól a mai Magyar szóhasználatban?

magába foglal	(involvál	involvere 3)
egy másikhoz képest	(pólus	polus)
éles, kibékíthetetlennek látszó álláspont)		
egyesülés, egybeolvadás	(fúzió	fundo 3)
több elemből álló,	(komplexum	complector 3)
bonyolult egész		
működési, szereplési	(szilencium	sileo 2)
tilalom		

7. Keresd meg az ellentétes értelmű párját!

caelum	terra
umbra	lux
magna	parva
conticuere	clamavere
ibat	veniebat
defensus	offensus

8. Hány rokonértelmű szót tudsz mellé illeszteni? (Nehéz!)

navis – puppis, trabs, cumba

terra – ager, arvum

sopor – somnium, somnus

9. Keresztrejtvények

E	Q	U	U	S				
	N	A	V	I	S			
S	I	L	E	N	T	I	U	M
			N	O	T	U	S	
D	E	F	E	N	D	O		

Ezen a formán kívül:

csigarejtvény (a megoldások “feltekerednek” csigavonalban), sziámi szavak (az első szó utolsó betűjével kezdődik a második szó), szélmalomkerék (minden megfejtendő szó ugyanazzal a betűvel kezdődik, így egyetlen középpontból sugarasan ágazhatnak ki)

10. Anagrammák (Fordítsd magyarra a megoldást!)

11. betűkígyó

12. szókereső négyzet

13. szódominó

14. keresd a csoportodat játék

Egyik változata elhangzott a szemináriumon: szókétyákat a táblán csoportosítunk fogalomkörök alapján)

Másik változat: Mindenki lehunja a szemét, és kap post-it lapon a homlokára ragasztva egy szót. (Legalább két csoport hozható létre a szavakból, pl. szófaji, képzési vagy fogalomkör-alapon.) Ha mindenki megkapta a céduláját, kinyithatják a szemüket. Tilos megszólalni. Jelzésekkel kell csoportokba rendezni a társakat, és megpróbálni a saját cédula alapján csoportba kerülni.